

A M A G Y A R K Ö Z T Á R S A S Á G N E V É B E N !

A Debreceni Ítéltábla a Szabó Antal Ügyvédi Iroda (3535 Miskolc, Eper u. 10.; ügyintéző: Dr. Szabó Antal ügyvéd) által képviselt I.rendű felperes neve (I.rendű felperes címe.) felperesnek, a Kotosz Miklós üzletvezető (3534 Miskolc, Kempelen Farkas u. 2. II/1/A.) által képviselt I.r. alperes neve (I.r. alperes címe) I.r. és a Szabó, Kelemen és Társai Ügyvédi Iroda (1132 Budapest, Váci u. 20.; ügyintéző: Dr. Kelemen László András ügyvéd) által képviselt III.rendű alperes neve (III.r. alperes címe) III.r. alperesek ellen, jognyilatkozat érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében, a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 2007. október 10-én meghozott 13.G.40.034/2007/29. számú ítélete ellen, a III.r. alperes részéről 31. sorszámon, a felperes jogelődje részéről pedig 32. sorszámon benyújtott fellebbezések folytán indult másodfokú eljárásban, az alulírott napon megtartott nyilvános tárgyaláson meghozta a következő

r é s z í t é l e t e t :

A Debreceni Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének a felperes keresetét elutasító rendelkezését helybenhagyja.

A III.r. alperes viszontkeresetével és a perköltség viselésével kapcsolatos rendelkezéseket pedig hatályon kívül helyezi és ebben a körben az elsőfokú bíróságot újabb eljárásra és újabb határozat hozatalára utasítja.

Megállapítja, hogy a másodfokú eljárásban a felperesnek 2 000 000 (Kettőmillió) Ft, a III.r. alperesnek pedig 4 000 000 (Négymillió) Ft összegű másodfokú perköltsége merült fel.

Ez ellen a részítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s :

Az **I Kft.** I.r. és az III.rendű felperes neve II.r. felperesek az elsőfokú bírósághoz benyújtott eredeti keresetükben egyrészt annak megállapítását kérték, hogy az **I Kft.** tulajdonát képező,n tárolt 4 000 tonna kukorica tulajdonjogát az I.r. alperes nem szerezte meg, ennek következtében pedig a termény tulajdonjogát a **S. Bt.**-vel szerződést kötő **B. Bt. "fa"** II.r. alperes és a **B. Bt.**-vel szerződést kötő III.rendű alperes neve III.r. alperesek sem szereztek meg.

Kérték továbbá annak megállapítását, hogy az **I Kft.** hejőbábai telepvezetője, **S.B-né** 2006. november 8-án keltezett írásbeli nyilatkozata „A gazdasági társaságokról” szóló, 2006. évi IV. törvény (Gt.) 29.§ (3) bekezdésébe, valamint az **I Kft.** alapító okirata VI. fejezetének 3. pontjába foglalt rendelkezésekbe ütközik, ezért érvénytelen.

A I.rendű alperes neve és a **B. Bt. "fa"** II.r. alperesek az elsőfokú eljárás során érdemi védekezést nem terjesztettek elő, a keresetben előadottakra vonatkozóan semmilyen nyilatkozatot nem tettek.

A III.rendű alperes neve III.r. alperes az érdemi ellenkérelmében - arra hivatkozással, hogy az adott esetben a megállapítási kereset előterjesztésének a Pp. 123.§-ában írt feltételei nem állnak fenn - a kereset elutasítását kérte.

A ...i telepvezető részéről aláírt nyilatkozat tekintetében a III.r. alperes álláspontja az volt, hogy annak megtételére a telepvezető jogosult volt, ezért azt érvényesnek kell tekinteni. Előadta továbbá, hogy éppen ez a nyilatkozat indította a III.r. alperest arra, hogy az abban megjelölt 4 000 tonna kukorica ellenértékét - még a termény kitárolása előtt - kifizesse a **B. Bt. "fa"** II.r. alperesnek, a tárolóban lévő kukoricát azonban az **I Kft.** I.r. felperes másnak értékesítette, ezért azt részére kiszolgáltatni már nem tudta. Állította, hogy az **I Kft.** ezzel a magatartásával számára 146 840 000 Ft kárt okozott, amelynek megfizetése iránt az I Kft-vel szemben viszontkeresetet terjesztett elő, amelynek jogalapjaként elsődlegesen a Ptk. 348.§ (1) bekezdésére, másodlagosan pedig a Ptk. 6.§-ára hivatkozott.

Az **I Kft.** I.r. felperes a III.r. alperes viszontkeresete tekintetében elsődlegesen a per megszüntetését kérte, arra hivatkozással, hogy a III.r. alperes követelése idő előtti. Ennek indokaként arra hivatkozott, hogy mindaddig, amíg a III.r. alperes nem igazolja, hogy a vele szerződéses kapcsolatban álló **B. Bt. "fa"** II.r. alperessel, vagy annak beltagjával szemben eredménytelenül kísérelte meg a követelését érvényesíteni, addig e követelés megtérítése iránt vele szemben jogszerűen nem léphet fel.

Emellett az I.r. felperes érdemben is vitatta a III.r. alperes kártérítési igényének jogalapját és összegét.

Az elsőfokú bíróság a 2007. október 10-én meghozott 29. sorszámú ítéletében az **I Kft.** I.r. és az II.r. felperesek keresetét elutasította, a III.r. alperes viszontkeresete vonatkozásában pedig a pert megszüntette. Megállapította, hogy a peres felek a perben felmerült költségeiket maguk kötelesek viselni.

Az elsőfokú bíróság az ítéletében tényállásként állapította meg, hogy 2006. november 3-án a III.rendű alperes neve III.r. alperes, mint megrendelő szállítási szerződést kötött a **B. Bt. "fa"** II.r. alperessel, mint szállítóval 6 000 tonna takarmánykukorica szállítására, 27 000 Ft/tonna + Áfa vételár mellett.

A szerződésben meghatározott kukoricamennyiség egy részét a **B. Bt. "fa"** II.r. alperes a I.rendű alperes neve I.r. alperestől, a I.rendű alperes neve pedig az **I Kft.** I.r. felperestől kívánta beszerezni.

Ezért a **B. Bt. "fa"**, mint megrendelő a **S. Bt.**-vel mint szállítóval, a I.rendű alperes neve pedig mint megrendelő az I. Kft-vel mint szállítóval ugyancsak szállítási szerződést kötött 4 000 tonna takarmánykukorica szállítására.

E jogügyletek kapcsán 2006. novemberében egy nyilatkozat került kiállításra, amely a következőket tartalmazta:

„Nyilatkozat

Alulírott, a B. Bt. (eladó) nevében büntetőjogi felelősségem tudatában nyilatkozom, hogy a GGH. Kft-vel kötött számú szerződésünk szerinti, tulajdonunkat képező 6 000 MT, azaz 6 000 tonna takarmánykukorica tulajdonjogát a mai napon visszavonhatatlanul a GGH. Kft-re (cím: ...) ruházzuk.

A fenti árumennyiség a következő helyen tárolt:

Ongaújfalu : 2 000 MT

Hejőbába: 4 000 MT.

A ... I. Rt. (tároló) nevében nyilatkozom, hogy az áru a fent megjelölt tárolóhelyen a vevő által szerződött minőségben és mennyiségben tárol. A fent megnevezett helyen a tárolás az átadás időpontjától kezdve az elszállításig (2007.03.31-ig) a vevő részére bérmentes. A kitárolási díj eladó költsége. Az esetleges árukezelés (gázosítás) költségét vevő fizeti, 2007. január 01-től. Mennyiségi és minőségi elszámolásra a kitárolást követően kerül sor.

Alulírott kötelezettséget vállal, hogy a tárolóhely tulajdonosát/üzemeltetőjét a tulajdonjog visszavonhatatlan átruházásáról és annak fentiek szerinti feltételeiről azonnal írásban tájékoztatja.

Jelen tulajdonjog-átruházó nyilatkozatunk a hivatkozott szerződésben vállalt egyéb kötelezettségek alól a feleket nem mentesíti."

A nyilatkozat gépirással írt szövege szerint az 2006. november 8-án készült, azonban az okiratra kézírással azt vezették rá, hogy „23-án jártak itt”.

Az okiratot eladóként a B. Bt. II.r. alperes, vevőként pedig a III.rendű alperes neve III.r. alperes képviselői írták alá és látták el a társaságok bélyegzőlenyomatával. A tároló részéről az okiratot **S.B-né**, az **I Kft.** I.r. felperes ...i telepének vezetője írta alá és bélyegezte le, az **I Kft.** bélyegzőjével.

A keresetet elutasító döntését az elsőfokú bíróság azzal indokolta, hogy mivel az alperesek a felperesekkel szemben tulajdoni igényt nem támasztottak, a III.r. alperes pedig a perben kifejezetten el is ismerte, hogy a 4 000 tonna kukorica tulajdonjogát nem szerezte meg, a felperesek jogainak megóvása érdekében nincs szükség annak a ténynek a bíróság részéről történő megállapítására, hogy a ...n tárolt kukorica tulajdonjogát az alperesek nem szereztek meg. A felperesek e kereseti kérelme vonatkozásában tehát a megállapítási kereset előterjesztésének a Pp. 123.§-ában meghatározott feltételei nem álltak fenn.

A 2006. november 8-án keltezett nyilatkozattal összefüggésben az elsőfokú bíróság megállapította, hogy abban a telepvezető csupán egy olyan tartalmú nyilatkozatot tett, hogy az általa vezetett telepen a **B. Bt. "fa"** II.r. alperes terményét tárolják. Ilyen tartalmú nyilatkozat megtételére pedig a telepvezető jogosult volt, azzal sem az **I Kft.** alapító okiratában foglaltakat, sem a Gt. 29.§-ának rendelkezéseit nem sértette meg. Kifejtette továbbá az elsőfokú bíróság, hogy a kereset elbírálása szempontjából annak már nem volt jelentősége, hogy a telepvezető részéről tett nyilatkozat valós tartalmú volt-e, tehát a telepen valóban tárolták-e a B.Bt. tulajdonát képező terményt.

A III.r. alperes viszontkeresetének elbírálása során az elsőfokú bíróság alaptalannak találta a felpereseknek azt a hivatkozását, hogy a III.r. alperes a viszontkeresetével érvényesíteni

kívánt kártérítési igényét jogszerűen csak azt követően terjesztheti elő az **I Kft.** I.r. felperessel szemben, miután befejeződött a **B. Bt. "fa"** II.r. alperes ellen indult felszámolási eljárás és bebizonyosodott, hogy a III.r. alperes igényérvényesítése a II.r. alperessel, mint szerződéses partnerével szemben eredménytelen maradt. A **B. Bt. "fa"** II.r. alperes felszámolója részéről kiadott nyilatkozatból ugyanis kétséget kizáróan megállapíthatónak találta, hogy a felszámolás alatt álló B. Bt-nek nincs vagyona, ennek következtében a III.r. alperes hitelezői igényének kielégítésére nem áll rendelkezésre fedezet.

Figyelemmel azonban arra, hogy „A gazdasági társaságokról” szóló, 1997. évi CXIV. törvény (rég. Gt.) 9.§ (1) bekezdése, valamint a 101.§ (3) bekezdése alapján a betéti társaság tagja a társasággal egyetemlegesen és korlátlanul felel a társaság tartozásaiért, mindaddig, amíg a III.r. alperes nem igazolja, hogy a taggal szemben is megkísérelte a követelése érvényesítését és az nem vezetett eredményre, addig az **I Kft.** I.r. felperessel szemben előterjesztett kártérítési igénye idő előtti. Ezért az elsőfokú bíróság a III.r. alperes viszontkeresete vonatkozásában a pert a Pp. 157.§ a) pontja alapján - utalással a Pp. 130.§ (1) bekezdésének f) pontjára - megszüntette.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az **I Kft.** I.r. és az III.r. rendű felperes neve II.r. felperesek, valamint a III.r. alperes terjesztettek elő fellebbezést.

A felperesek a fellebbezésükben - a viszontkeresetet elutasító rendelkezés helybenhagyása mellett - az elsőfokú bíróság ítéletének részben történő megváltoztatását és a keresetüknek megfelelő tartalmú döntés meghozatalát kérték. Állították, hogy iratellenes az elsőfokú bíróságnak az a megállapítása, hogy az alperesek nem kérték az áru kiadását az **I Kft.** I.r. felperestől. Hivatkoztak arra, hogy az eljárás során meghallgatott **S.B-né** és V.G. tanúk vallomása, továbbá a keresetlevélhez F/7. alatt csatolt levél tartalma alapján tényként állapítható meg, hogy a III.r. alperes igényt tartott a tárolóban lévő terményre, azt el szeretne volna szállítani. Ezért - álláspontjuk szerint - téves volt az elsőfokú bíróságnak az a megállapítása, hogy a felperesek jogai megóvása érdekében sürgős volt annak megállapítása, hogy a 4 000 tonna kukorica tulajdonjogát az alperesek nem szerezték meg.

A telepvezető nyilatkozatával kapcsolatosan fenntartották azt az állításukat, hogy az jogszabályba ütközött, ezért érvénytelen. Ezzel összefüggésben a felperesek a fellebbezésükben a régi Gt. 39.§ (1) bekezdésére, a 40.§ (1) bekezdésére, valamint a 56.§-ra hivatkoztak. Előadták továbbá, hogy a nyilatkozat aláírásakor a telepvezetőt megtévesztették, mivel azt részben kitöltetlenül íratatták alá vele. Ezért a nyilatkozata - álláspontjuk szerint - „a jó erkölcsbe és az üzleti tisztességbe ütköző volta miatt” is semmis.

A III.r. alperes a fellebbezésében elsődlegesen a viszontkeresetére vonatkozó döntés megváltoztatását és az **I Kft.** I.r. felperesnek a viszontkeresete szerinti marasztalását kérte. A másodlagosan és harmadlagosan előterjesztett fellebbezési kérelmeiben pedig az elsőfokú bíróság ítéletének a viszontkeresetét elutasító rendelkezése hatályon kívül helyezését és ebben a körben az elsőfokú bíróság újabb eljárásra és újabb határozat hozatalára utasítását, valamint a perköltség viselésére vonatkozó rendelkezése

megváltoztatását kérte akként, hogy a másodfokú bíróság a felpereseket kötelezze egyetemlegesen a perrel felmerült első- és másodfokú perköltségei megfizetésére.

A III.r. alperes állítása szerint az elsőfokú bíróságnak a viszontkeresete tárgyában hozott permegszüntető rendelkezése mind anyagi jogi, mind eljárásjogi vonatkozásban jogszabálysértő. Az eljárásjogi jogszabálysértést abban jelölte meg, hogy a Pp. 212.§ (1) bekezdése alapján a viszontkeresete tárgyában az elsőfokú bíróságnak a permegszüntetéséről nem ítélettel, hanem végzéssel kellett volna határoznia, amely szabálysértés - álláspontja szerint - már önmagában szükségessé teszi a viszontkeresetere vonatkozó döntés hatályon kívül helyezését.

Érdemben pedig a viszontkereset tárgyában meghozott döntést a III.r. alperes azért állította megalapozatlannak, mivel - megítélése szerint - nincs olyan jogszabályi előírás, amelynek alapján a kárigényét elsőként a vele szerződéses kapcsolatban álló **B. Bt. "fa"** II.r. alperessel, vagy annak beltagjával szemben kellett volna érvényesítenie.

Arra tekintettel pedig, hogy a kára ténylegesen bekövetkezett - állítása szerint - választhatott, hogy a kártérítési igényét szerződésszegésre alapítottnak a **B. Bt. "fa"** II.r. alperessel szemben, vagy a szerződésen kívüli károkozásra vonatkozó szabályok alapján az **I Kft.** I.r. felperessel szemben kívánja-e érvényesíteni. Ebből következően a **B. Bt. "fa"** II.r. alperessel, vagy annak beltagjával szembeni igényérvényesítés nem volt előfeltétele az **I Kft.** felperessel szembeni igényérvényesítésének. Ezért az elsőfokú bíróság tévesen állapította meg, hogy a viszontkeresete idő előtti volt.

Az ezzel összefüggő jogi álláspontjának fenntartása mellett ugyanakkor a III.r. alperes a fellebbezésében azt is előadta, hogy időközben a **B. Bt. "fa"** II.r. alperes beltagjával, Cs.B.-al szemben végrehajtási eljárást kezdeményezett a viszontkeresetében megjelölt követelés behajtása céljából, a végrehajtás azonban nem vezetett eredményre. Ennek igazolására a másodfokú eljárás során az iratokhoz csatolta a F.M. önálló bírósági végrehajtó részéről kiállított azt a jegyzőkönyvet, amely szerint Cs.L. adósnak lefoglalható, illetve értékesíthető ingó-, vagy ingatlanvagyonra nincs, az adós munkahellyel, illetőleg letiltható jövedelemmel nem rendelkezik, ezért a követelés tőle behajthatatlan. Álláspontja szerint a Cs.L.-al szembeni végrehajtás sikertelenségének igazolásával megszűnt az az ok, amelyre hivatkozással a bíróság a viszontkeresetét időelőttinek minősítette, ezért a viszontkeresetében érvényesített követelése a másodfokú eljárás során érdemben elbírálgathatóvá vált.

A felperesek fellebbezésére tett ellenkérelmében a III.r. alperes előadta, hogy azt az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a megállapítási kereset előterjesztésének feltételei egyik felperes vonatkozásában sem álltak fenn, ezért az elsőfokú bíróság ítéletének a keresetet elutasító rendelkezése helybenhagyását kérte. Ugyancsak helyesnek tartotta a III.r. alperes az elsőfokú bíróságnak a **S.B-né** nyilatkozatával összefüggő döntését, ezért etekintetben is helybenhagyni kérte az elsőfokú bíróság ítéletét.

A felperesek a III.r. alperes fellebbezésére vonatkozó ellenkérelmükben a viszontkeresetre vonatkozó rendelkezés helybenhagyását kérték. Hivatkoztak arra, hogy a rendelkezésre álló adatok szerint az **I Kft.** I.r. felperes korábban kötött szerződést a perbeli kukorica exportálására, mint ahogyan az alperesek a saját szerződéseiket megkötötték. A I.rendű alperes neve I.r. alperes a termény tulajdonjogát nem szerezte meg, és a Ptk. 112.§ és 117.§-aiba foglalt rendelkezésekre tekintettel azt nem is adhatta tovább a II.r. alperes számára.

Kifejtették, hogy a III.r. alperes a **B. Bt. "fa"** II.r. alperessel kötött szerződése részéről történt teljesítésekor nem járt el kellő körültekintéssel, ezért a kára a saját felróható magatartására vezethető vissza, annak megtérítését tehát a felperesektől alappal ez okból nem követelheti.

A másodfokú eljárás során az III.rendű felperes neve II.r. felperes valamennyi alperes vonatkozásában elállt a keresetétől. Ezért a Debreceni Ítéltábla a 2008. szeptember 24-én meghozott, 9. sorszámú végzésében az III.rendű felperes neve II.r. felperes és az alperesek vonatkozásában a pert megszüntette, amely rendelkezésre tekintettel -a Pp. 251.§ (1) bekezdésében foglaltakra figyelemmel - az elsőfokú bíróság ítéletének az III.rendű felperes neve II.r. felperesre vonatkozó rendelkezése hatályát veszítette. Ezt követően a perben felperesként már csak az **I Kft.** vett részt.

A **B. Bt. "fa"** II.r. alperes ellen indult felszámolási eljárásban a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság a 2008. október 28-án jogerőre emelkedett/18. számú végzésével a felszámolási eljárást befejezetté nyilvánította és a **B. Bt. "fa"** II.r. alperest jogutód nélkül megszüntette, amely végzés alapján a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság, mint Cégbíróság a II.r. alperest 2008. november 25-i hatállyal a cégjegyzékből törölte. Ezért a Debreceni Ítéltábla a II.r. alperes jogképességének megszűnése miatt a 2009. február 5-én meghozott 23. sorszámú végzésével az **I Kft.** felperes és a **B. Bt. "fa"** II.r. alperes közötti részében a pert megszüntette és az elsőfokú bíróság ítéletét ebben a részében hatályon kívül helyezte. 2009. január 1-i hatállyal viszont az **I Kft.** beolvadás útján egyesült az ISZ Kft-vel, amely körülményre tekintettel a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság, mint Cégbíróság 2008. december 31-i hatállyal az **I Kft**-t is törölte a cégjegyzékből.

A III.r. alperes azonban kérte a felperesi oldalon bekövetkezett jogutódlás megállapítását, egyidejűleg bejelentette, hogy az ISZ Kft-t, mint a felperes jogutódját perbe vonja. Ezért a Debreceni Ítéltábla a 2009. február 5-én meghozott 24. sorszámú végzésében a felperesi jogutódlás tényét megállapította.

Az I.rendű felperes neve jogutód felperes a jogelődje részéről előterjesztett fellebbezést és fellebbezési ellenkérelmet változatlanul fenntartotta.

A megváltozott perbeli pozíciókhoz igazodó tartalommal a III.r. alperes is fenntartotta mind a fellebbezését, mind a fellebbezési ellenkérelmét.

A Debreceni Ítéltábla megállapítása szerint a jogutód felperes fellebbezése alaptalan. A III.r. alperes fellebbezése pedig annyiban alapos, hogy az elsőfokú bíróság részéről még jogszabálysértés nélkül meghozott permegszüntető rendelkezés a III.r. alperes részéről a másodfokú eljárásban csatolt újabb okirati bizonyítéokra tekintettel már megalapozatlanná és ezáltal jogszabálysértővé vált.

Az elsőfokú bíróság a Hejőbábán tárolt kukorica tulajdonjogával kapcsolatos megállapítási kereset elbírálása során a tényállást a szükséges mértékben feltárta és a rendelkezésre álló bizonyítékok okszerű, helyes értékelésével állapította meg, hogy az adott esetben nem álltak fent a megállapítási kereset előterjesztésének törvényi feltételei.

A Pp. 123.§-a szerint ugyanis megállapításra irányuló kereseti kérelemnek csak akkor van helye, ha a kért megállapítás a felperes jogainak az alperessel (alperesekkel) szemben való megóvása végett szükséges, és a felperes a jogviszony természeténél fogva, vagy a kötelezettség lejártának hiányában, vagy valamely más okból teljesítést nem követelhet. A megállapításra irányuló kereseti kérelem előterjesztésének tehát két konjunktív feltétele van. Az egyik az, hogy a kért megállapítás a felperes jogainak az alperessel (alperesekkel) szemben való megóvása végett szükséges legyen, a másik pedig az, hogy a felperes a jogviszony természeténél fogva, vagy e kötelezettség lejártának hiányában, vagy valamely más okból ne követelhesen teljesítést.

A megállapításra irányuló perben a bíróságnak hivatalból kell vizsgálnia, hogy az ilyen per indításának törvényi feltételei fennállnak-e.

A jelen esetben a felperes jogelődje a megállapítási kereset előterjesztésének indokaként arra hivatkozott, hogy „a perbeli kukoricamennyiséggel összefüggésben a III.r. alperes igényt támaszt a felperesekkel szemben” (8. sorszámú jegyzőkönyv 2. oldala). A felperesi jogelőddel szembeni igényérvényesítés állított szándéka azonban önmagában nem szolgálhatott kellő alapul a megállapítási kereset előterjesztéséhez.

A következetesen érvényesülő bírósági gyakorlat szerint ugyanis a megállapítás iránti kereset előterjesztésének lehetőségét kizárja az is, ha a felperes a keresetét olyan tényre, körülményre hivatkozással terjeszti elő, amelyre az ellenérdekű fél (felek) részéről vele szemben indítható perben védekezésként hivatkozhat.

A jelen perben megjelölt terménymennyiség tulajdonjogával összefüggésben az alperesek a felperes jogelődjével szemben semmilyen igényt nem érvényesítettek. A III.r. alperes a perben kifejezetten el is ismerte, hogy a ...n tárolt kukorica tulajdonjogát nem szerezte meg. Az pedig, hogy a kukorica kiszolgáltatásának elmaradása miatt a III.r. alperes kártérítési igényt jelentett be a felperes jogelődjével szemben, nem teremtett jogalapot a felperes számára a tulajdonjoggal kapcsolatos megállapítási kereset előterjesztésére, hiszen a megállapítani kért körülményre a felperes a vele szemben támasztott igény elbírálása során védekezésként hivatkozhatott, a jogai megóvása érdekében tehát az önálló perindítás részéről szükségtelen volt.

Alaptalanul támadta a felperes (jogelődje) a fellebbezésében az elsőfokú bíróságnak a 2006. november 8-án keltezett nyilatkozattal kapcsolatos megállapításait is.

A vitatott nyilatkozatban ugyanis a telepvezető a termény tulajdonjogának átruházására vonatkozó jognyilatkozatot nem tett. Abban csak azt ismerte el, hogy a B. Bt. megbízásából 4 000 tonna kukoricát tárolnak az általa vezetett telephelyen.

Ilyen tartalmú jognyilatkozat megtételére **S.B-né**, mint a telephely vezetője nyilvánvalóan jogosult volt, azzal sem az új Gt. 29.§ (3) bekezdésébe, sem a felperesi jogelőd alapító okiratába foglalt rendelkezéseket nem sértette meg. Egyebekben a másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bíróság ítéletében kifejtett indokokkal.

Az elsőfokú eljárásban a felperes jogelődje a hivatkozott nyilatkozat érvénytelenségének megállapítását az új Gt. 29.§ (3) bekezdésére és az alapító okirata III. fejezetének 3. pontjára hivatkozással kérte. Megtévésztesre, illetőleg arra, hogy a nyilatkozat a jó erkölcsbe ütközött volna, nem hivatkozott és ezekre a körülményekre vonatkozóan tényállítást sem tett. Ezért - figyelemmel a Pp. 235.§ (1) bekezdésében foglaltakra - ezekre

a körülményekre a felperes a fellebbezésében eredményesen már nem hivatkozhatott, azok megalapozottságát tehát a másodfokú bíróság sem vizsgálhatta.

Helyesen foglalt állást az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján a III.r. alperes viszontkeresetének időelőttisége kérdésében is.

A III.r. alperes állított kára nem vitásan a B. Bt.-vel kötött szerződéses kapcsolatából származott. A szerződéses jogviszonyból eredő igény érvényesítése pedig előfeltétele az azzal összefüggő, szerződésen kívüli károkozó magatartásért való felelősség megállapításának, mivel csak a szerződéses jogviszony rendezése során kielégítést nem nyert igény tekinthető kárnak. (BH.1998/343. számú jogeset)

Ilyen esetben a károsult kára azáltal következik be, hogy a szerződéses partnerével szembeni követelésének érvényesítése csak részben, vagy egyáltalán nem vezetett eredményre, a kár összege pedig a kielégítést nem nyert követelés összegéhez igazodik.

A perbeli esetben a III.r. alperes a szerződéses partnerével (B. Bt.) szembeni igényérvényesítésének sikertelenségét az elsőfokú eljárás során megfelelően igazolta azzal, hogy az iratokhoz csatolta a **B. Bt. "fa"** felszámolójának írásbeli nyilatkozatát arról, hogy a III.r. alperes követelésének kiegyenlítésére a felszámolási eljárásban nem állt rendelkezésre fedezet.

Arra tekintettel azonban, hogy a Bt. tartozásaiért korlátlan és egyetemleges felelősséggel tartozó beltág vonatkozásában az igényérvényesítés sikertelenségét a III.r. alperes nem igazolta, az elsőfokú bíróság jogszerűen állapította meg, hogy a követelése a felperessel szemben időelőtti volt és erre hivatkozással a viszontkereset vonatkozásában jogszerűen határozott a per megszüntetéséről.

A másodfokú eljárásban azonban a III.r. alperes a B. Bt. beltágja elleni igényérvényesítése sikertelenségét is megfelelően igazolta. Ennek következtében elhárult az a perakadály, amely az elsőfokú eljárásban még kizárta a viszontkereset érdemi elbírálását.

Alappal hivatkozott a III.r. alperes a fellebbezésében arra, hogy az elsőfokú bíróságnak a viszontkeresete tárgyában a per megszüntetéséről nem ítélettel, hanem végzéssel kellett volna határoznia, a Pp. 212.§ (1) bekezdése szerint. A többen a kevesebb elve alapján azonban a másodfokú bíróság ezt az eljárást nem tekintette olyan eljárási szabálysértésnek, amely ebből az okból a sérelmezett ítéleti rendelkezés hatályon kívül helyezését indokolta volna.

Mindezekre tekintettel a Debreceni Ítéltábla a Pp. 239.§-a és a Pp. 213.§ (2) bekezdése alkalmazásával részítéletet hozott, amelyben az elsőfokú bíróság ítéletének a felperes keresetét elutasító rendelkezését a Pp. 253.§ (2) bekezdése alapján helybenhagyta, a III.r. alperes viszontkeresetével és az elsőfokú eljárásbeli perköltség viselésével kapcsolatos rendelkezéseket pedig (mivel az utóbbiról megalapozottan dönteni csak a viszontkereset érdemi elbírálásakor lehet) a Pp. 252.§ (3) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte és ebben a körben az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította.

A megismételt eljárásban az elsőfokú bíróságnak a III.r. alperes viszontkeresetét érdemben kell vizsgálnia és elbírálnia. Ennek során a III.r. alperest a Pp.3.§ (3) bekezdésében foglaltaknak megfelelően tájékoztatni kell a viszontkeresetével összefüggésben bizonyításra szoruló tényekről, a bizonyítási teherről, illetve a bizonyítás sikertelenségének jogkövetkezményeiről.

Annak ismeretében pedig, hogy a felperes a III.r. alperes állításaiból mit vitat, illetőleg mit ismer el, fel kell hívni a III.r. alperest a vitássá tett állításai igazolására szolgáló bizonyítási indítványa előterjesztésére és az elsőfokú bíróságnak a felek által indítványozott, a viszontkereset elbírálása szempontjából relevánsnak tartott bizonyítási eljárás lefolytatása után kell a III.r. alperes viszontkeresete tárgyában határoznia.

Arra tekintettel, hogy a felperes fellebbezése is és a fellebbezési ellenkérelme is alaptalan volt, a felperes a lerótt fellebbezési eljárási illetékből és a felmerült ügyvédi munkadíjból származó saját másodfokú perköltségeit a Pp. 80.§ (2) bekezdése alapján maga köteles viselni, a keresetét elutasító, a Debreceni Ítéltábla által helybenhagyott részítéleti rendelkezéssel összefüggésben.

A III.r. alperes fellebbezésével kapcsolatban felmerült, a lerótt fellebbezési eljárási illetékből és a viszontkeresettel összefüggő ügyvédi munkadíjakból származó másodfokú perköltségek összegét pedig a Debreceni Ítéltábla a viszontkeresetet érintő hatályon kívül helyező rendelkezésre tekintettel a Pp. 252.§ (4) bekezdése szerint csupán megállapította, azzal, hogy annak viseléséről az elsőfokú bíróságnak kell majd határoznia. Az ügyvédi munkadíjak összegét a Debreceni Ítéltábla a Pp. 79.§ (1) bekezdése alapján, hivatalból határozta meg, „A bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről” szóló, módosított 32/2003. (VIII.22.) IM. rendelet 3.§ (5) és (6) bekezdései, valamint a 4/A.§ alapján a III.r. alperes javára azt is figyelembe véve, hogy a felperes fellebbezésével szemben eredményesen védekezett. (A hivatkozott IM. rendelet 3.§-a (6) bekezdésének alkalmazását ugyanakkor a másodfokú bíróság arra tekintettel tartotta indokoltnak, hogy a viszontkereset tárgyában érdemi döntés még nem született, csupán a viszontkereset időelőttiségevel összefüggő jogvita elbírálása történt meg.)

A III.r. alperes esetében felmerült másodfokú perköltség megállapításával összefüggésben azonban a Debreceni Ítéltábla felhívja az elsőfokú bíróság figyelmét a következőkre:

A Pp. 157.§ a) pontja alapján (a Pp. 130.§ (1) bekezdésének f) pontjára utalással a viszontkereseti kérelem vonatkozásában a pert megszüntető rendelkezés elleni fellebbezésre a III.r. alperesnek „Az illetékekről” szóló, többször módosított 1990. évi XCIII. törvény 57.§ (1) bekezdésének a) pontja alapján nem kellett volna fellebbezési eljárási illetéket lerónia. Tény ugyanakkor, hogy azt a III.r. alperes önként leróta, amelyre tekintettel a lerótt illetéket a másodfokú bíróság igazoltan felmerült költségként figyelembe vette. Az elsőfokú bíróságnak azonban a perköltségek viselésére vonatkozó döntése meghozatalakor határoznia kell a szükségtelenül lerótt eljárási illeték tárgyában is, amely az esetleges újabb fellebbezés benyújtása esetében a III.r. alperes javára természetesen ismét figyelembe vehető, fellebbezés hiányában azonban a III.r. alperes javára visszatérítendő.

Az I.r. alperesnek a másodfokú eljárás során perköltsége nem merült fel, ezért arról a Debreceni Ítéltáblának határoznia nem kellett.

Debrecen, 2009. március 25.

Erőss Károlyné Dr. Vajvoda Ildikó sk. a tanács elnöke, Dr. Szűcs Lajos sk. előadó bíró, Dr. Riczu András sk. bíró

A kiadmány hitelül:

-kiadó-